

Agendaformulier B&W-vergadering 11 maart 2025

Portefeuillehouder	Malkis Jajan Agendaletter C		
Onderwerp	Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente		
Openbaar	<i>Openbaar: ja, (maar moment van bekendmaking afstemmen met gemeenten Borne en Hengelo).</i>		
Organisatieonderdeel (cluster of afdeling)	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Corsanummer:	2500004217
Schrijver	EGT van 't Erve	Casnummer	BV25000050
Urgentie			
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Nee		

Mee geadviseerd door	ROB/Bernadette ter Huurne, CS/Job Kantelberg, CS/Wouter van der Zouw		
Advies gemeentesecretaris			

Conceptbesluit

1. Het Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente vast te stellen.
2. De gemeenteraad hierover via bijgevoegde brief te informeren.

Publieksvriendelijke samenvatting

In het Klimaatakkoord (2019) werd afgesproken dat we in 2050 geen aardgas meer gebruiken voor het koken, het wassen en het verwarmen van gebouwen. In veel gevallen bestaat het alternatief voor het gebruik van aardgas uit een aansluiting op een warmtenet. In 2024 stelden de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo samen een visie (Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente) op voor de totstandkoming van collectieve warmte-oplossingen in hun gemeenten.

In dit koersdocument wordt voorgesteld om in te zetten op de ontwikkeling van een regionaal publiek warmtebedrijf voor de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo. Dit bedrijf moet in deze gemeenten warmte gaan leveren aan gebouwen in buurten waarvoor geldt:

- dat het meest voor de hand liggende alternatief voor het gebruik van aardgas bestaat uit een aansluiting op het warmtenet;
- dat hierover nog geen afspraken bestaan met bestaande warmtebedrijven.

Ook beschrijft het koersdocument de stappen, die aan de oprichting van een regionaal warmtebedrijf vooraf gaan.

Het Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente werd in november 2024 besproken door de gemeenteraden. Daarbij bleek dat er binnen de raden draagvlak aanwezig is voor de in het koersdocument beschreven oplossingsrichting.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door loco-gemeentesecretaris)

Inleiding en voorgeschiedenis

In 2050 moet de gebouwde omgeving aardgasvrij zijn. In het Klimaatakkoord (2019) staat dat gemeenten daarop regie voeren. In verband daarmee stelde de gemeenteraad in december 2022 de Transitievisie warmte (hierna: TVW) vast. Die beschrijft hoe en wanneer Enschede alle wijken van het aardgas wil halen. Volgens de TVW bestaat het alternatief voor het gebruik van aardgas in veel gevallen uit de aansluiting op een warmtenet.

De gemeenten Borne, Enschede en Hengelo hebben, in samenwerking met Twence en Cogas, de haalbaarheid verkend van de aanleg van een regionaal warmtenet. In het voorjaar van dit jaar werd geconcludeerd dat de realisatie van een regionaal warmtenet technisch inpasbaar is en economisch haalbaar lijkt.

Het Rijk bereidt de ontwikkeling van nieuwe regelgeving¹ voor die gemeenten bevoegdheden geeft om te sturen op de ontwikkeling van duurzame collectieve warmtesystemen. Dit vraagt om een visie van gemeenten over de manier waarop zij die bevoegdheden gaan inzetten.

Tegen deze achtergrond besloten de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo samen te verkennen hoe zij binnen de 3 gemeenten collectieve warmte-oplossingen tot stand kunnen brengen. Het resultaat daarvan is uitgewerkt in het Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente.

Het concept koersdocument is de afgelopen weken besproken met de drie gemeenteraden en met partijen, die als samenwerkingspartners in beeld zijn bij de oprichting van een regionaal warmtebedrijf. Het koersdocument is aangescherpt met de inzichten uit deze gesprekken en wordt nu ter vaststelling aangeboden.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Enschede wil een open samenleving zijn. De gemeente stelt zich daarbij onder meer ten doel om passende allianties aan te gaan.

Door de samenwerking te zoeken met Twence, Ennatuurlijk, Enexis, Cogas, de provincie Overijssel, Energiebeheer Nederland, de energiecoöperaties Enschede Energie, Energie van Hengelo en Energie Coöperatie Borne verwachten we stappen te kunnen zetten bij de realisatie van collectieve warmte-oplossingen in Enschede.

Argumenten

1.1 *In 2050 moet de gebouwde omgeving aardgasvrij zijn en gemeenten moeten daarop de regie voeren.*

In 2050 moet de gebouwde omgeving aardgasvrij zijn. Voor veel buurten geldt dat het meest voor de hand liggende alternatief voor aardgas bestaat uit een aansluiting op het warmtenet. In het Klimaatakkoord (2019) staat dat gemeenten de regie voeren op de warmtetransitie. De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie en de Wet collectieve warmte voorzien gemeenten daarbij van het wettelijk instrumentarium.

1.2 *In 2024 stelden we een visie (koersdocument) op voor de realisatie van collectieve warmte-oplossingen.*

In 2024 stelden de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo samen een visie op voor de totstandkoming van collectieve warmte-oplossingen in hun gemeenten. Daarin wordt voorgesteld om in te zetten op de ontwikkeling van een regionaal publiek warmtebedrijf voor de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo. Dit bedrijf moet in deze gemeenten warmte gaan leveren aan gebouwen in buurten waarvoor geldt:

- dat het meest voor de hand liggende alternatief voor het gebruik van aardgas bestaat uit een aansluiting op het warmtenet;
- dat hierover nog geen afspraken bestaan met bestaande warmtebedrijven.

¹ Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (in december 2024 door de Eerste Kamer aangenomen) en Wet collectieve warmte (ligt nu bij Tweede Kamer, verwachte datum inwerkingtreding 1 januari 2026).

Ook beschrijft het koersdocument de stappen, die aan de oprichting van een regionaal warmtebedrijf vooraf gaan.

1.3 *Dit koersdocument geniet draagvlak binnen de raden van de gemeenten Borne, Enschede en Hengelo.*

De Stedelijke commissie besprak op 18 november het Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente. Bij de behandeling van het koersdocument werden er door de raad veel vragen gesteld en opmerkingen gemaakt, o.a. over het belang van betaalbaarheid, draagvlak/participatie, keuzevrijheid voor de eindafnemer en het grip houden op de ontwikkelingen. Dit zijn belangrijke aandachtspunten maar deze vragen niet om uitgebreide tekstuele wijzigingen van het koersdocument.

Het algemene beeld dat beklijft, dat is dat een meerderheid binnen de raad de totstandkoming van collectieve warmte-oplossingen binnen de gemeente wenst te onderzoeken en positief staat tegenover:

- a. de aanwijzing van een grote warmtekavel en
- b. de verkenning van de haalbaarheid van de oprichting van een regionaal warmtebedrijf.

De bespreking van het koersdocument in de gemeenteraad van Borne en Hengelo leverde een vergelijkbaar beeld op.

1.4 *Het koersdocument wordt ook gedragen door belangrijke stakeholders.*

Het koersdocument werd de afgelopen weken ook besproken met partijen die mogelijk een rol kunnen gaan spelen bij de oprichting van een regionaal warmtebedrijf. Het gaat daarbij om Ennatuurlijk, Twence, Enexis, Cogas, Energiebeheer Nederland, de provincie Overijssel, de Energiecoöperatie Borne, de Coöperatie Enschede Energie en energiecoöperatie Energie van Hengelo. Deze partijen kunnen zich vinden in de definitieve versie van het koersdocument.

1.5 *Het koersdocument vormt het kader waarbinnen de haalbaarheid wordt onderzocht van de oprichting van een regionaal warmtebedrijf.*

Het koersdocument beschrijft welke mogelijkheden Borne, Enschede en Hengelo zien voor de realisatie van collectieve warmte-oplossingen binnen hun gemeentegrenzen. Daarbij is een centrale rol weggelegd voor een regionaal warmtebedrijf. Het komende half jaar wordt gebruikt om de haalbaarheid van die oplossingsrichting te onderzoeken.

Risico's

1.1 *Oprichten regionaal warmtebedrijf geen garantie voor betaalbare warmteoplossing in hele gemeente*

Hoewel de oprichting van een regionaal warmtebedrijf een belangrijke stap is in de warmtetransitie, biedt dit geen garantie dat voor elk gebied binnen de warmtekavel een sluitende business case voor een betaalbare warmteoplossing haalbaar is. Factoren zoals de bevolkingsdichtheid, beschikbaarheid van/afstand tot lokale warmtebronnen en de kosten voor aanleg en onderhoud van infrastructuur kunnen sterk variëren. In sommige gebieden kunnen deze omstandigheden de kosten onacceptabel hoog maken voor bewoners en voor het warmtebedrijf. In dergelijke gevallen is het noodzakelijk om te zoeken naar maatschappelijk verantwoorde alternatieven, zoals (hybride) warmtepompen of groen gas, om de overgang naar aardgasvrije gebouwen haalbaar en betaalbaar te houden. Belangrijk hierbij is dat de warmtetransitie voor alle inwoners sociaal en financieel rechtvaardig moet zijn, en warmtebedrijven niet omvallen.

1.2 *We lopen vooruit op het vaststellen van landelijke wetgeving*

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie werd in december 2024 door de Eerste Kamer aangenomen. De nieuwe Wet collectieve warmte ligt op dit moment bij de Tweede Kamer. Het is daarom nog niet duidelijk of het wetsvoorstel voor de wet collectieve warmte in deze vorm aangenomen wordt.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Aan de vaststelling van het Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente zijn geen financiële consequenties verbonden.

Afweging en alternatieven

Met het voorliggende voorstel anticiperen we op de inwerkingtreding van de Wet collectieve warmte. We zouden ook de inwerkingtreding van deze wet kunnen afwachten. Dit heeft als voordeel dat we dan met minder onzekerheden te maken hebben.

Dit heeft echter ook een nadeel: we verliezen dan veel tijd. De versnelde uitrol van collectieve warmte-oplossingen komt later op gang. Inwoners met oudere, veelal slecht geïsoleerde woningen moeten dan langer wachten op een (betaalbaar) alternatief voor aardgas. Omdat we verwachten dat de prijs van aardgas de komende jaren nog verder zal stijgen, is dat niet acceptabel.

Stil zitten vergroot ook de kans dat we het in de Energievisie vastgelegde doel (Enschede is klimaatneutraal in 2050) uit het zicht verliezen.

Participatie

Over de inhoud van het koersdocument zijn de volgende partijen geconsulteerd: Ennatuurlijk, Twence, Enexis, Cogas, Energiebeheer Nederland, de provincie Overijssel, de Energiecoöperatie Borne, Enschede Energie en Energie van Hengelo, Welbions, Ons Huis, De woonplaats en Domijn.

Communicatie met direct betrokkenen:

Met de direct betrokken stakeholders is het koersdocument besproken. Zij zijn ook bekend met het voorgestelde vervolgproces.

Interne communicatie

Dit bestuursvoorstel is voorbereid met hulp van de op het voorblad vermelde collega's.

PR over besluit:

n.v.t.

Persbericht, ja of nee: nee

Vervolg

Het vervolg bestaat uit een verkenning van de haalbaarheid van de oprichting van een regionaal warmtebedrijf. Het is de bedoeling daarbij samen te werken met de eerder genoemde partners. Het is de bedoeling om de rondom die samenwerking te maken afspraken vast te leggen in een intentie-overeenkomst.

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	Koersdocument Regionaal warmtebedrijf Twente.	Ja	Nee	Nee	Nee
Bijlage 2	Raadsbrief	Ja	Ja	Nee	Nee